
EDITORIAL. I CONGRÉS INTERNACIONAL IRCVM: LLEGIR I ESCRIURE A L'EDAT MITJANA**Comitè Editorial de SVMMA**e-mail: revistasvmma.ircvm@ub.edudoi: 10.1344/Svmma2018.11.1

Dels dies 23 al 25 d'abril de 2018 l'IRCVM va celebrar el seu primer congrés internacional sota el títol *Llegir i escriure a l'edat mitjana*. Es tracta d'una fita important que l'IRCVM ha assolit tot just quan compleix la seva primera dècada d'existència amb l'aspiració de convertir-la en una convocatòria periòdica i prioritària en la seva agenda d'activitats. La inauguració del congrés va comptar amb les intervencions del vicerector de Doctorat i Promoció de la Recerca, dels degans de les facultats de Filologia i de Geografia i Història, i de la directora de l'IRCVM, i la conferència inaugural va anar a càrrec del Dr. Sebastià Serrano, amb el títol *El regal de la lectura*.

Per a aquest primer congrés que, emblemàticament vam voler celebrar la setmana de Sant Jordi, vam triat un tema transversal que, d'acord amb l'esperit de l'institut, permetés articular totes les disciplines que aglutina i estimular el debat entre el passat medieval i el món contemporani. Escriure i llegir, dues activitats que avui en dia s'impliquen mútuament, eren a l'època medieval tasques ben diferenciades, tant des del punt de vista conceptual com competencial, i sovint de contorns tan làbils com els que delimitaven la frontera, sempre confusa i inestable, entre lletra, veu i imatge. Aquesta és la concepció que vam voler sintetitzar de forma plàstica triant com a imatge per il·lustrar aquestes tres jornades de treball la miniatura del ms fr 116 (f. 688 v) de la BNF corresponent al passatge de la *Mort d'Artús* en què Morgana condueix el rei a la cambra on va sojornar Lancelot perquè pugui "llegir les pintures" que representen el seu adulteri amb la reina ("*Ensint comença li rois a lire les œuvres Lancelot par les peintures que il veoit*" / "Així va començar el rei a llegir a través de les pintures que veia el que havia fet Lancelot"), idea que formula amb economia extrema i amb una suggestiva eloqüència la profunda imbricació als temps mitjos dels camps semiòtics de la imatge i de la lletra. Aquesta imbricació convida sens dubte al debat interdisciplinari – de fet, no només va cridar l'atenció dels historiadors de l'art com Panovsky, sinó també dels filòlegs, com P. Zumthor, per qui la funció de l'escriptura medieval no era tant la de transcriure sons com la de "fonamentar una visualitat emblemàtica"- i es presta també a interessants comparacions amb una època com la nostra, marcada per la hipertrofia del visual i on fenòmens com la hipertextualitat han revolucionat les concepcions tradicionals de lectura i escriptura. Al llarg de les diferents sessions del congrés es van abordar totes aquestes dimensions de la imatge, i es va reflexionar sobre el lligam indeleble que, per la seva dimensió històrica, mantenen els estudis d'humanitats amb la paraula escrita i la lectura, així com amb

la diversitat lingüística -que va caracteritzar el congrés, a despit de la tendència a la imposició uniforme de l'anglès en aquesta mena d'esdeveniments-, entenent llengua no com mer receptacle de continguts sinó com quelcom lligat al pensament i al context que la genera.

En aquest marc general, el congrés, va reunir les contribucions científiques d'una vuitantena d'investigadors vinguts d'arreu, estructurades al voltant de sis sessions monogràfiques. A partir de la interrogació, des d'una perspectiva psicològica, social i cultural, sobre la concepció i la pràctica de la lectura i de l'escriptura en aquesta època, es van analitzar els processos de producció, classificació i conservació de les fonts escrites així com la relació de l'escriptura amb l'exercici del poder i amb dinàmiques, d'índole diversa, que van impulsar profundes transformacions de la vida política, social i cultural al llarg d'aquest període històric. L'examen de les diferents modalitats de lectura i de les pràctiques escripturàries va abocar també a l'estudi dels espais en els quals es produïen i a la reflexió sobre els aspectes materials, des de la relació entre escriptura i suport que posa en joc l'epigrafia medieval a la configuració del llibre com a objecte de luxe, sovint indicador del prestigi o del poder del seu posseïdor.

Va cloure el congrés una taula rodona dels directors dels Instituts d'Estudis Medievals més importants de la Península Ibèrica, conduïda per la periodista Sònia Casas, cap de redacció de la revista *Sapiens*. Es tracta de la primera ocasió en què es reunien els directors d'aquestes institucions, que van abordar la situació actual medievalisme, així com diverses qüestions referides a la tradició i renovació dels estudis medievals en el context dels nous reptes que planteja la societat contemporània i el món científic i tecnològic, i, sobretot, van concloure en la necessitat de desenvolupar estratègies conjuntes i de crear sinergies i xarxes de col·laboració per tal d'assegurar la vitalitat de les nostres disciplines. Va completar el programa del congrés una exposició de pòsters científics dels projectes i grups de recerca de l'IRCVM al Pati de Lletres de la Facultat de Filologia i el concert de l'agrupació *Ardit Ensemble*.